

Slægtsbog 5 - Del 1

Min Farfar Niels Peder Jensen Frank Perioden 1899 - 1929

1. Udgave

28. december 2009

Henrik Frank

Indholdsfortegnelse

1.	Forord	3
2.	Barndom og ungdom	4
3.	På Højskole.....	6
4.	Jonstrup Seminarium.....	8
5.	Tiden fra Jonstrup indtil ansættelse i Værsløv	14
	Militærtjeneste	14
	Gelsted ungdomshjem	16
	Sølager og Hellested	17
	Ansættelse i Værsløv	18
6.	Kilder.....	21

1. Forord

Dette er den første af i alt 3 slægtsbøger, som omhandler min farfar Niels Peder Jensen Frank. Denne bog omhandler hans ungdom, indtil han i 1930 bliver ansat som enelærer ved Værslev skole. Den næste slægtsbog vil komme til at omfatte perioden 1930 til 1945, hvor han er gift med sin første kone Anna Marie Madsen. Den sidste bog vil omfatte perioden fra 1946 og indtil hans død i 1991.

Det meste af indholdet i denne bog, er baseret på dokumenter, taler, lommebogsnotater og breve. Der er kun angivet kildehenvisninger, når der er tale om eksterne kilder.

Alle breve, taler, dagbøger og lommebogs notater vil blive tilgængeligt i renskrevet form på et senere tidspunkt.

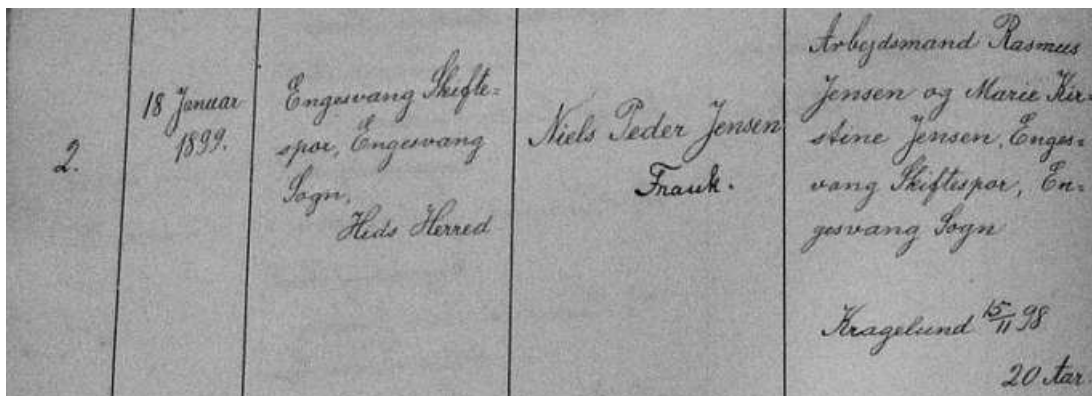
2. Barndom og ungdom

Niels Peder Jensen Frank blev født d. 18. januar 1899 i Engesvang Skiftespor, Engesvang Sogn som den ældste i en søskendeflok på 12 (Medregnet 2 søskende der døde tidligt).

Forældrene var arbejdsmand Rasmus Jensen Frank og hustru Marie Kirstine Jensen. Peder bliver døbt i Engesvang Kirke d. 5. februar 1899. Han er ikke døbt Frank, da dette efternavn som egentlig stammer fra Rasmus mor Marie Kirstine Michelsen Frank, først bliver familienavn i 1905 ifølge skrivelse fra herredskontoret ⁽⁹⁾⁽¹⁰⁾.

Faddere ved dåben var:

- Landpost Niels Nielsens hustru, Engesvang
- Pige Marianne Jensen, Silkeborg
- Husmand Anton Jensen, Engesvang. (Der er formentlig tale om faderens bror Anton Jensen Frank).
- Ungkarl Niels Lars Nielsen, Engesvang
- Ledvogter Niels Christian Laursen, Engesvang

Kirkebogen for Engesvang sogn – Bemærk at efternavnet Frank er tilføjet senere

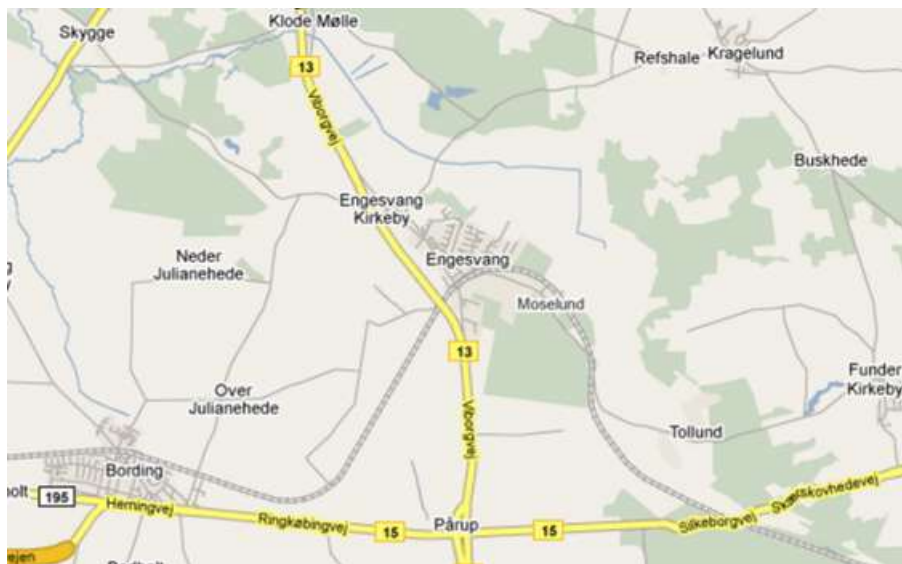

Engesvang kirke (2001)

Engesvang kirke (ca. 1910)

Engesvang er en mindre stationsby beliggende vest for Silkeborg. I 1901 var befolkningstallet på 1027 personer.

Da Peder blev født i 1899, var Engesvang præget af tørveproduktion. I 1877 var Moselund station blevet anlagt (Silkeborg-Herning banen) og i 1879 blev der anlagt et sidespor, hvor togvognene kunne rangeres ind for i sommeretiden at blive læsset med tørv.

Tørvetog på vej fra Moselund Station

Efter at have boet i flere forskellige byer, flytter familien og Peder omkring 1913 til Snejbjerg sogn, som ligger vest for Herning. Peder bliver 14 år gammel konfirmeret i Snejbjerg kirke d. d. 30. marts 1913.

I 1916 bor Peder med forældrene i Hørdum sogn i Thisted amt, hvor faren Rasmus er fodermester. Ud over dette vides der ikke meget om Peders barndom og tidlige ungdom, ud over at han skulle have været hyrde på heden. Peder fik kun en grundlæggende skoleuddannelse i landsbyskolen, men ville gerne lære mere og gik derfor på aftenskole. Indholdet i aftenskolernes undervisning var dengang anderledes end nu om dage, idet der var tale om undervisning i skolefaglige fag så som skrivning og regning som blev givet af folkeskolens lærere.

3. På Højskole

I vinteren 1918-19 kom Peder, 19 år gammel, på Vestbirk højskole hvor han gennemgår et 5 måneders kursus. På Vestbirk Højskole var en af datidens meget kendte højskolefolk, Niels Peter Grønvald Nielsen, forstander. Ifølge den officielle statistik var der 149 elever i vinteren 1918-19, hvoraf der var 21 på en håndværkerafdeling. Vestbirk højskole lå i landsbyen Vestbirk nordvest for Horsens, og lukkede i 2006.

Vestbirk højskole 1919

*Vestbirk Højskole – spisestuen.
Brevkort fra omk. 1918*

Forstander Grønvald Nielsen

Niels Thorhauge som var elev på Vestbirk i 1918-19 førte dagbog, og har nævnt Peder i sin dagbog⁽⁷⁾:

Søndag 15-12-18

3 Dage er nu gaaet siden sidst jeg skrev. Fredag Aften efter Spisetid besøgte vi Lærerne, de fleste af os var inde hos Gr. Nielsen, thi Førret var saa daarligt at vi var kede af at komme ud i S[?]. I Aftes udkom vor Avis igen med Haandværker Alfred Larsen som Oplæser, bagefter blev der ført en meget kedelig Diskussion, som H. Hougaard indledede ved at fortælle noget fra hans Hjemegn. - I Formiddags var vi i Træden Kirke og høre Pastor Thygesen, det var en varm Tur.

Eftermiddagen er gaaet med Læsning, Brevskrivning samt Oplæsning af Gr. Nielsen. Thomsen har holdt et Foredrag i Aften om Juletræet. - I Gaar sendte jeg en Pakke Hjem. Frank giver den paa Violin hernede.

Da Peder i 1924 efter endt lærereksamen skulle ud og søge embede, bad han om en anbefaling fra Vestbirk, og fik følgende skudsmål:

Ansøgeren, seminarist Niels Peter Jensen Frank, gennemgik i vinteren 1918-19 et fem måneders kursus her. Han var ualmindelig flittig og opmærksom, hvorfor han også gjorde udmærket fremgang. Et ungt levende menneske med såre mange muligheder i sin personlighed, som vi lærere ventede meget af i fremtiden.

Jeg kan ikke tro andet, end at han vil blive en samvittighedsfuld og meget dygtig børnelærer. Det er mig derfor en sand glæde at give vor skoles aller bedste anbefaling.

*Grønvald Nielsen
Forstander*

Peders far Rasmus, ville egentlig have Peder ind som portør ved statsbanerne, men på Vestbirk blev Peders interesse for lærergerningen vakt, selv om han hverken havde gode skolekundskaber eller realeksamen, og der var sløje økonomiske forhold da forældrene ikke havde en stor løn, men til gengæld en stor børneflok.

Peder fortsatte efter Vestbirk med at dygtiggøre sig. I vintrene 1919-20 og 1920-21 var Peder elev på den udvidede Højskole i Askov, beliggende ca. 3 km fra Vejen i Jylland. Også fra Askov foreligger der en anbefaling fra 1924:

Peter Frank har deltaget i Undervisningen paa den udvidede Højskole i Askov i Vinterhalvårene 1919-20 og 1920-21. Han har i denne Tid vist sig som et velbegavet og meget flittigt menneske der brugte sin tid godt, og som fik et godt Udbytte af Opholdet. Hans Opførsel har været til Skolens fulde Tilfredshed.

Dette bevidnes paa egne og medlærernes Vegne af undertegnede som Højskolens Forstander.

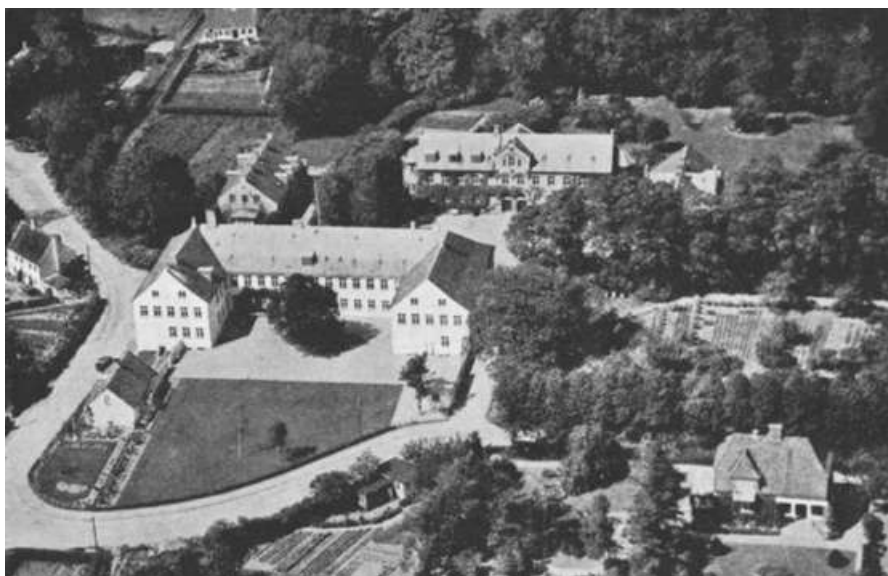
Askov Højskole den. 26. Marts 1924.

Ingeborg Appel f. Jensen

4. Jonstrup Seminarium

I sommeren 1921 deltager Peder i den nordiske Grundlovsfest i Gram i det tilbagekomne Sønderjylland. Ved mødet talte Klaus Berntsen, Jacob Appel og forstander Stig Bredstrup fra Jonstrup Statsseminarium. Peder talte med Bredstrup, og Bredstrup sagde at han kunne møde til optagelsesprøve til seminariet den og den dato. Peder klarede prøven og blev optaget på seminariet.

Jonstrup Statsseminarium var landets ældste seminarium. Det startede under navnet *Blaagaard Seminarium* på lystgården Blaagaard på Nørrebro i København i 1790, men det skiftede navn, da det flyttede til en nedlagt klædefabrik i Jonstrup ved Ballerup i 1808. Jonstrup seminarium flyttede til Lundtofte i 1955, og herefter husede bygningerne i Jonstrup en overgang flyvevåbnets officersskole. I dag anvendes seminariet til forskellige kommunale formål, blandt andet daginstitution.

Ældre luftfoto af Jonstrup Seminarium

*Peder om bjørnetrækker på Jonstrup
(Ukendt dato)*

*Nutidige fotos af Jonstrup seminarium. Seminariet har tilsyneladende ikke forandret sig meget. Bemærk det sidste foto der er taget nogenlunde det samme sted som fotoet med "Peder som bjørnetækker"
(Foto: Henrik Frank 2009)*

Ikke alt på seminariet har tilsyneladende været alvor. Nedenfor er diplom udstedt af Kommissionen for den Højere Dimission.

På næste side er Peders karakterer:

De specielle karakterer, han for fine qualitative og quantitative kundskaber og færdigheder haver bekommet, er følgende

Gemytlighed (Dobbelt)	Karakter: mg	Points: 12 2/3
Forlystelsesyge	g	5
Tobaksrygning	mg%	6 1/3
Selvstændighed (Dobbelt) - Stædighed	gx	11 1/3
Kurmageri	g	5
Dans	gx	5 2/3
Kortspil	gx	5 2/3
Nivellering	g	5
Soveri	g%	3 2/3
Æderi	ug	8
Plattenslageri	ug%	7 2/3
Ræberi	gx	5 2/3
Lapseri	g	5
Disputerlyst	gx	5 2/3
Støvlefærdighed	mg	7
Soldefærdighed	mg%	6 1/3

I alt point: 6 1/3

Hovedkarakter: gx

Kan bjørn bære: Nej

Kan gilde forestaa: Ja

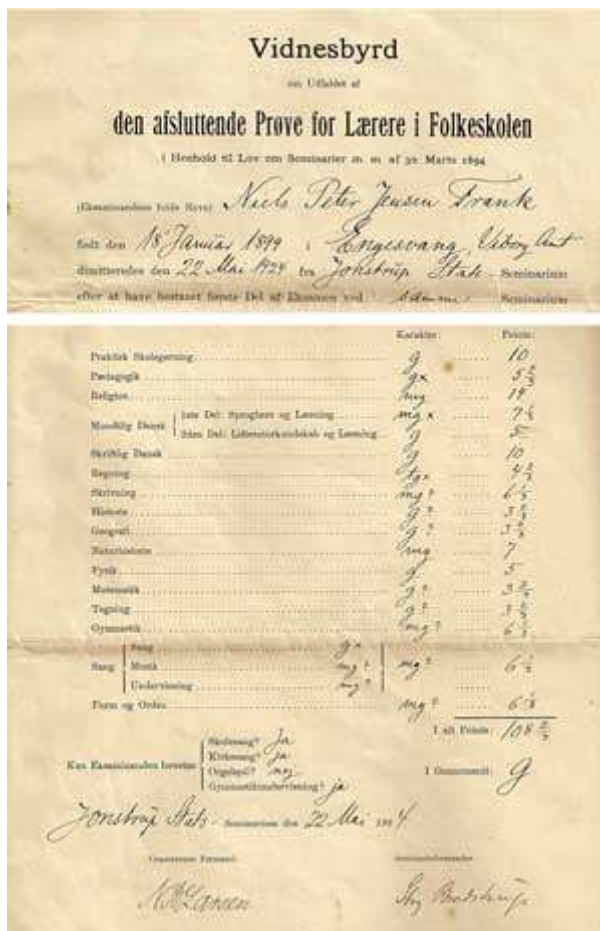
Som det ses havde Peder åbenbart allerede dengang en god appetit. Knap så godt ligger det med kurmageri. Han har tilsyneladende også været en flittig elev da han ikke scorer højt på hverken forlystelsessyge eller soveri. Endelig kan man se at han godt kunne forstå et gilde men ikke bære en bjørn.

Nedenstående diplom for æderi er formentlig også fra Jonstrup:

Diplom i Æderi
beholdt
af P. Frank.
Professorene.

Peder gennemførte uddannelsen på Jonstrup på de normerede 3 år, og dimitteredes den 22. maj 1924.

Eksamensbevis fra Jonstrup

Ved den afsluttende eksamen, fik han følgende karakterer:

Fag	Karakter	Point
Praktisk skolegerning	g	10
Pædagogik	g+	5 2/3
Religion	mg	14
Mundtlig dansk – Sproglære og læsning	mg+	7 1/3
Mundtlig dansk – Litteraturkundskab og Læsning	g	4
Skriftlig dansk	g	10
Regning	tg+	4 2/3
Skrivning	mg-	6 1/3
Historie	g-	3 2/3
Geografi	g-	3 2/3
Naturhistorie	mg	7
Fysik	g	5
Matematik	g-	3 2/3
Tegning	g-	3 2/3
Gymnastik	mg-	6 1/3
	Sang g-	
Sang	Musik mg-	6 1/3
	Undervisning mg-	
Form og orden	mg-	6 1/3
I alt point		108 2/3
	Skolesang Ja	
Kan eksaminanden forestå	Kirkesang Ja	
	Orgelspil Nej	
	Gymnastikundervisning Ja	

Karaktererne har følgende betydning (Ørsteds skala):

- Ug = "udmærket godt"
- Mg = "meget godt"
- G = "godt"
- Tg = "temmelig godt"
- Mdl = "mådeligt"
- Slet

Der kunne til hver karakter desuden tilføjes et "+" eller et "-"

Peder fik efter eksamen følgende anbefaling fra Jonstrup:

Seminarist Peder Frank, som er dimitteret her fra Seminariet den 22. Maj 1924 er et ualmindeligt energisk og pligtopyldende ungt menneske.

Han har med stor Flid arbejdet paa sin Uddannelse i Gymnastik baade praktisk og teoretisk, og da han har vist en meget stor Interesse for dette Fag, er det min Overbevisning at Peder Frank vil blive en god lærer i Gymnastik.

Jonstrup Statseminarium den 24. Maj 1924
 Otto Lindberg
 Seminarielærer

5. Tiden fra Jonstrup indtil ansættelse i Værslev

Efter eksamen får Peder ansættelse som vinterlærer ved Vestkær skole i Ølgod sogn vest for Grindsted. Han skal imidlertid først starte i november måned 1924, så han bruger sommeren til at arbejde ved landbruget.

Militærtjeneste

I maj 1925 slutter hans ansættelse som vinterlærer ved Vestkær, og han bliver indkaldt som værnepligtig ved Kystartilleriet. Da han på dette tidspunkt var blevet 26 år gammel, forbarmede hæren sig over ham og han blev i stedet for Kystartilleriet, indkaldt til en lettere tjeneste som sygepasser ved sundhedstropperne. Han møder d. 4. Maj 1925 ved Sundhedstroppernes sjællandsdepot som menig 43.

Peder lider imidlertid af mavesår, og afgår allerede den 29. maj til Københavns Garnisons Sygehus hvor han indlægges til observation.

Ved afgangen aflevere han følgende udrustning:

- 2 sæt klædes tøj (kappe)
- 3 sæt drejls tøj
- 1 brødpose
- 1 feltflaske
- 1 tøjkasse
- 1 livrem
- 1 sabeltaske
- 1 par støvler for beredne
- 1 bajonet
- 1 par gymnastik sko
- 1 halsbind
- 1 par vanter

Den 17. juli bliver han overført til 3. bataljons 1. kompagni ved sundhedstropperne i Haderslev, hvorfra han hjemsendes den 30. november.

Han bliver åbenbart indkaldt igen i 1928, for her er han i perioden 9. september til 21. september igen på Københavns Garnisons Sygehus, og efterfølgende på garnisons sygehuset i Næstved, hvorfra han hjemsendes 8. Oktober. I 1942 ansøger han om kassation på grund af mavesår og åreknuder i benene, og den 22. januar samme år bliver han erklæret "For stedse uskikket til al krigstjeneste".

Peder som soldat i Haderslev
1925

Peder (Yderst til højre) på manøvre i 1928

Som et lille kuriosum, er her et par uddrag fra Peders eksemplar af Lærebog for Hærens Menige:

Det er vor væbnede Magt til Lands, i Luften og til Vands, der skal væрге Landet i Krig. Hæren er Folket selv i Vaaben. Ingen er saa højtstillet, at han er for god til at vove Liv og Lemmer, og ingen er saa ringe, at han ikke kan gøre Gavn, naar han bare vil.

Enhver bliver sat paa sin Plads. De fleste maa kæmpe til Fods eller til Hest eller ombord paa Flaaden. Andre udtages f.eks. til Sygepassere, Arbejdssoldater, Kuske eller Hestepassere – den Gavn, de gør, er mindre iøjnefaldende, men deres Tjeneste er lige saa vigtig som de kæmpendes og kan stille lige saa store Krav til Mod og Selvopofrelse.

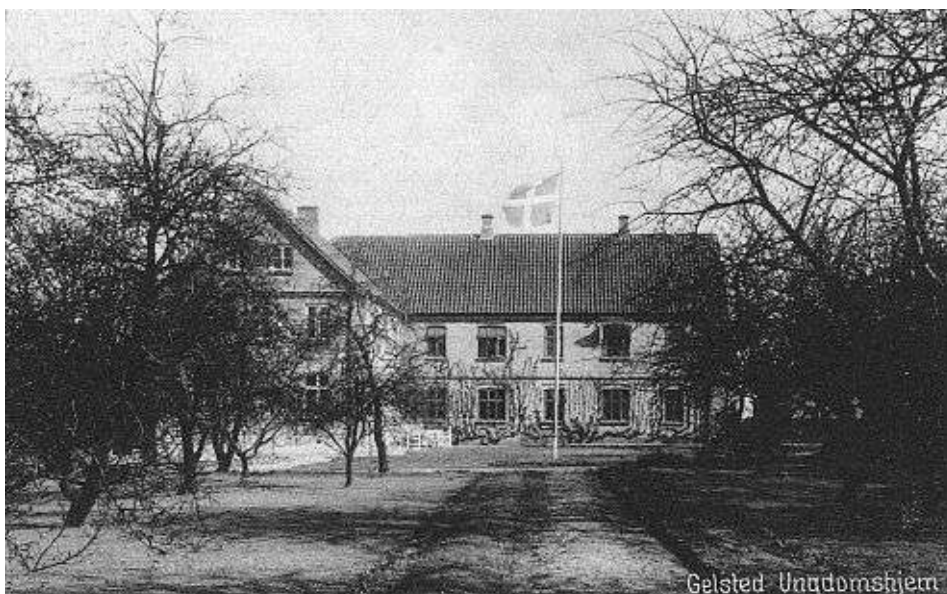
Førerne alen vinder aldrig Slaget. Det er alles samlede Kræfter, der bringer sejr. Uden Lydighed og Mandstugt er det umuligt at samle alle Kræfter mod et fælles Mål.

God gammel erfaring lærer dernæst, at Lydighed fremmes ved at Soldaterne vænnes til at vise deres Førere Agtelse.

Soldaten skal vise sine Overmænd Respekt ved altid at optræde ærbødigt over for dem.

Gelsted ungdomshjem

Efter hjemsendelsen i 1925 tog Peder på vejen hjem fra Haderslev til Karise, ind på Gelsted Ungdomshjem på Fyn, for at søge arbejde. Han bliver ansat på ungdomshjemmet og starter den 11. december 1925 som lærer og medhjælper.

Gelsted ungdomshjem

Peder skriver selv om sin tid på Gelsted:

Det var en helt ny verden at komme ind i. Det var drenge fra 14-21 år, og det var mange gange et ret strengt arbejde. Her var jeg i knap 2 år.

Peder er på Gelsted indtil oktober 1927, og får følgende anbefaling ved fratrædelsen:

Hr. Seminarist N. P. Jensen Frank har fra 11. December 1925 til 1th Oktober 1927 virket som Lærer og Medhjælp ved Gelsted Ungdomshjem (Opdragelseshjem for særlig vanskelige Drenge over Konfirmationsalderen). Han har i den forløbne Tid udført et godt Arbejde i Skolen, og eleverne har gjort god Fremgang særlig i Sang og Gymnastik.

Han er et elskværdigt og omgængeligt menneske, som jeg personlig sætter megen Pris paa, og da han nu søger til Børneskolen, som har hans særlige Interesse, og hvor han sikker vil gøre god Fyldest, medgiver jeg min bedste Anbefaling til den Plads <ulæseligt>.

*<ulæselig underskrift>
Forstander*

*Ovenstaaende kan jeg i et og alt tiltræde.
Gelsted Præstegaard 1. Dec. 1928*

T. Terkelsen

Sognepræst, Formand for Gelsted Skolekommission og Medlem af bestyrelsen for Gelsted Ungdomshjem.

Sølager og Hellested

Efter sin tid på Gelsted, fik Peder job på Sølager opdragelseshjem ved Hundested hvor han startede den 1. april 1928.

Sølager (Nutidigt foto)

Peder var på Sølager indtil han igen bliver indkaldt til militær tjeneste i september måned. Efter at han derefter bliver hjemsendt 8. oktober står han nu uden job. Det var på dette tidspunkt meget svært at få job som lærer, da der var stor arbejdsløshed blandt dem. Han har også selv skrevet om hvordan besættelsen af lærestillingerne ikke altid gik helt reelt til: *"Overalt i sognene havde medlemmerne en eller anden slægting der skulle ind, om så det kun var en halvfætters kones kusine"*

Peder tog derfor plads som karl på en gård på Fyn, hvor han også var tæt på sin kæreste og senere hustru Anna, som han havde truffet i 1924. Han blev fæstet for sommeren 1929, til en løn af 75 kr. om måneden. Arbejdet bestod blandt andet i at malke morgen og aften. Peder blev imidlertid ikke i pladsen tiden ud, idet han fik tilbudt et vikariat på Hellested forskole, hvor han skulle vikariere for en lærerinde der var taget en tur til Amerika. Bonden blev imidlertid sur over at Peder forlod pladsen i utide, og ville ikke betale ham de penge han havde til gode. Peder stillede sig dog så meget på bagbenene at han endte med at få pengene alligevel.

Lørdag d. 31. august 1929 er Peder sidste dag på sin plads ved landbruget. Han når på denne dag at få høstet og malket, hvorefter han kører sit tøj til stationen og om natten overnatter han hos sin forlovede Annas forældre i Villa Højbo i i Villestoftø øst for Odense. Dagen efter tager Peter cyklen tilbage til Sjælland, hvor han skal starte på Hellested Forskole på Stevns om mandagen.

Om sin første dag på Hellested Forskole noterer Peder meget kort i sin lommebog: *"I Skolen. Lille Klasse. Fint vejr"*

Det vides ikke hvor Peder boede medens han arbejdede i Hellested, men det har muligvis været hos sine forældre som boede tæt på Hellested.

Peder må have klaret sig godt på forskolen, for en 9 årig pige udtalte *"Gid den lærerinde må drukne, når hun skulle rejse over dammen hjem, så kunne vi beholde lærer Frank"*.

Medens Peder var på Hellested forskole, søgte han fast embede. Han skriver herom:

Jeg var imidlertid blevet 30 år, og præsten var bange for at jeg efterhånden kunne blive for gammel, og han sagde til mig, at jeg skulle søge på kraft, for det er lettere at få noget, når jeg havde noget i forvejen, Jeg hængte i og kørte undertiden på cykel 150 km på en dag for at komme rundt til de kaldende myndigheder

Vi havde den gang en stor ungdomsarbejdsløshed, også blandt lærerne; myndighederne gad somme tider slet ikke se på vore papirer, fordi de alle vegne var så overrente af lærere, det var ikke ualmindeligt, at en halv snes stykker mødte samtidig angående et læreremne. Jeg var engang ovre ved Horsens egnen i Jylland for at søge plads i en lille privatskole, som var oprettet ved en husmandskoloni, der var blevet til ved udstykning af en herregård. Lønnen var 1800 kr. årligt, og de sagde til mig at jeg var ansøger nr. 260. Det er i denne tid, at man <ulæseligt>, og aftjening af min værnepligt og senere indkaldelse til manøvre generede mig en hel del.

Det lykkedes ikke i første omgang at få et embede. Han fortæller selv om dette:

Sognepræsten, skolekommissionen og sognerådet i Hellested var enige om, at jeg skulle have embedet, hvis de kunne gøre noget for det. Skolekommissionen skrev en anbefaling med alle deres navne under, sognerådet lavede en anbefaling med alle deres navne under, samtlige forældre til børn i skolen lavede en anbefaling med alle deres navne under. Så blev jeg indstillet som nr. 2 i <ulæseligt>.

Jeg <ulæseligt> til biskop Fønnesbech Wulff om at få foretræde, og <ulæseligt> lærerforenings formand K. A. Kristensen, Karise, sagde til mig: Hvis biskoppen, siger De ikke skal komme, da det ikke er møjen værd, skal De sige, at De alligevel gerne vil komme. Jeg kom, men da nr. 1 var mere kvalificeret, havde orgelspil med, kurser fra lærerhøjskolen og 10 års fast virke bag sig i Skibby, kunne han ikke godt forbigå nr. 1, og der kom så ikke noget ud af det.

Ansættelse i Værslev

Efter flere forgæves forøg på at få embede, søgte Peder embedet som enelærer i Værslev tæt ved Kalundborg. Han fik i denne forbindelse følgende anbefaling fra Hellested forskole.:

Da vi erfarer at Hr. Lærer Frank søger Embede som Enelærer i Værslev, har vi undertegnede besluttet at give ham vort Anbefaling.

Lærer Frank har siden Sommerferien været Vikar i Hellested Forskole og i denne Tid har han ikke alene forstået at gøre sig afholdt af Børnene, men han har også ved sin livfulde og grundige Undervisning vakt Børnenes Interesse, saa de har gjort gode Fremskridt i de forskellige Skolefag.

<ulæseligt> leder han Gymnastikken for et Dreng- og et Pigehold; i Forsamlingshuset, og Arbejdet der gaar med Liv og Lyst.

Lærer Frank har et Par Gange gjort Tjeneste som Kirkesanger her i Kirken, og han har med sin gode Sangstemme gjort god Fyldest.

Hans forhold til Forældre <ulæseligt> og hele Skolekredsens Befolkning er det bedste. Ved sin beskedne Fremtræden og venlige Færd har han vundet Respekt og Agtelse overalt. Lærer Frank har baade Lyst og Evne til at tjene i Skole og Kirke, og det vilde glæde os, om han kunde faa fast Ansættelse.

Hellested d. 23. November 1929

I første omgang havde Peder egentlig ikke tænkt sig at tage til Værslev og se på embedet, men en bekendt fra seminarietiden som var lærer i Karise, havde imidlertid været i Værslev og se på embedet. Han ønskede ikke at få det men anbefalede Peder at tage derop og kigge på det.

Peder rejste så til Værsløv d. 21. november 1929. Han skriver:.

Om aftenen sad jeg ved det lille tobaksbord og skrev ansøgninger, tobaksbordet står derhjemme endnu. Blandt andet skrev jeg også til Værsløv, men jeg havde aldrig tænkt på, at jeg ville tage herop. Så skete det, at min seminarium <ulæseligt> Skatte Poulsen (Der nu er lærer i Faurbo), men da var lærer i Karise, havde været heroppe at se på embedet. Han ønskede imidlertid ikke at få det, men anbefalede mig at rejse herop. Jeg rejste herop den 21. November 29. Troede Værsløv var en stor station ... <ulæselig passage>.. Damerne spiller en stor rolle, og der står kvinder bag ved <ulæseligt>. I dette tilfælde har jeg dog ikke et godt råd for en dame kom til at spille nogen stor rolle. Men i toget fra Roskilde til Værsløv sad jeg blandt andre i samme kupe sammen med en dame, jeg tror næsten hun er fra Tømmerup egnen. Hun sagde: Når De nu kommer op til pastor Madsen, må De endelig se at komme på bølgelængde med fru Madsen, for hun har et stort ord at sige, og jeg passede på som en smed og søgte så meget som muligt at være takkelig. Dog må jeg ikke have gjort mig takkelig nok, thi pastor Madsen ønskede en anden. Hos P. T. Petersen traf jeg også Rasmus Madsen, så slog jeg 2 fluer et smæk. Så er jeg hos Johs. Larsen, og jeg er ked af at have vækket ham i hans middagssøvn, det kunne godt give bagslag. Men han er meget venlig og forståeligover for mig. Den gang havde sognerådet jo et store ord, sognerådet havde nemlig stemmeret ved lærerindstillinger, det havde skolekommissionen ikke, nu er det skolekommissionen der ordner det. Jeg er så i Asminderup hos Hans P. Hansen og Rasmus Olsen, og jeg tænkte, Rasmus Olsen er en mand med humør i, han var meget fornøjelig at komme ind til, og da han havde mine papirer sagde han "Jeg skal nok gøre for dem, hvad jeg kan". Jeg kunne ikke forstå, hvordan han kunne være så flink imod mig. Men senere fik jeg at vide noget om grunden til det. Jacobsen er socialdemokratisk sognerådsmedlem, og en partifælle i Hellested sogneråd havde personligt skrevet til ham og anbefalet mig. Desuden havde Rasmus Madsen, der er med i socialdemokratiets bestyrelse, været i Hellebæk nogle dage i forvejen hos en mand, der har været i skolekommissionen derhenne, for at se på en orne: de talte skiftevis om ornen og om mig (Der jo havde været i Værsløv). Og Lars Larsen anbefalede både ornen og mig det bedste han kunne. Jeg blev om aftenen inviteret til middag hos Lars Larsen, der så fortalte om besøget fra Værsløv og om de gode ord, han havde lagt ind for, da Rasmus Madsen udfrittede ham om mig.

Den 4. december får Peder brev fra sognerådsformand P. A. Petersen, med det glædelige budskab at han er blevet indstillet som nr. 1 til lærer embedet.

Brevet fra sognerådsformanden

Peder ringede først til sognerådsformanden for og dernæst til biskoppen over Roskilde stift Fønnesbech Wulff, for at give sit tilsagn til at overtage embedet. Biskoppen var dog noget forsigtig, og sagde at han først skulle se på nr. 2 og 3. Imidlertid modtog Peder den 11. december et brev fra biskoppen, der bad ham om at sende en tuberkulose attest, og den 14. december 1929 kom der igen brev fra biskoppen om, at han dags dato havde beskikket Peder til enelærer ved Værsløv skole fra 1. januar 1930 at regne, med forpligtigelse i et tidsrum af 5 år at beklæde stillingen som kirkesanger ved Værsløv kirke. Han fik at desuden at vide at han skulle henvende sig til provsten for Ods. Skippinge herreders provsti Christiansen, som vil foranstalte ham indsat i embedet.

Biskoppen over Roskilde Stift

gør vitterligt, at da *Vihar ved Hillested Forskole*
Niels Peder Jensen Franke
under Dags Dato af Skoleinspektionen for *islands-*
begrunder Birkens ~~Kommune~~ er kaldet til at være
Emneren ved Værsløv Skole i
Værsløv Kommune ~~den 1. Januar 1920~~ *alrigt*,
saa bevidner jeg ham herved paa Embeds Vegne at være ret beskikket i
det nævnte Embede.

Derhos formærker jeg ham til, at han med Frokost og Redelighed
forestaar dette sit Embede i alle dets Dele, og i Særdeleshed, at han med
utrættelig Flid og Farsvaagenhed antager sig Skolebørnernes Undervisning
i de befalede Skolefag, at han nøje efterfølger de for Skolevæsenet gæl-
dende Bestemmelser og viser Lydighed imod Overighed og foresatte, samt
at han bestræber sig for ved en ustraffelig Vandel at give baade ældre
og yngre et godt Eksempel, alt som det sommer sig for en retsindig, flit-
tig og redelig Skolelærer.

Jeg anmoder Stedets Sognepræst om i Kirken eller paa anden efter
Forholdene passende højtidelig Maade at indsætte fornævnte *Mr. Lærer*
Niels Peder Jensen Franke i det Embede, hvortil han nu
er beskikket, oplæse hans Kaldsbrev samt denne min Kollats og derhos
anbefale ham til god Modtagelse i Menigheden og i Skoledistriktet, saa
at man ikke alene antager og erkender ham som ret og lovlig beskikket
Skolelærer, men ogsaa beviser ham den Agtelse og yder ham den Støtte,
som hans Embede og Arbejde fortjener og behøver.

Særligt tilønsker jeg ham Herrens Bistand og Velsignelse til at
forestaa det ham betroede Embede med Flid og Frugt, og ligeledes til-
ønsker jeg hver især i Menigheden Naade og Fred fra Gud, vor Fader
og den Herre Jesus Kristus.

Roskilde Bispeembede, den 14. December 1929.

Sørensen-Vilff.

Beskikkelsen fra biskoppen

Lærerembedet i Værsløv overtager Peder fra en lærer Nielsen, som var svoger til både læreren i Asmindrup og Viskinge. Lærer Nielsen kom til Værsløv i omkring 1890 og virkede lige som Peder som kirkesanger, medens konen, som var oplært som organist i Kalundborg, hjalp til i kirken. Lærer Nielsen holdt op i Værsløv den 31. oktober 1929, så der har formentlig været et par måneder med vikar i skolen⁽⁸⁾.

6. Kilder

1. Jørgen Duus og Steffen Duus: Husker du hvor skoletid - Klassebilleder i 100 år. ISBN: 978-87-988972-3-1
2. Johannes Stræde: Svanesang. ISBN: 87-7851-247-6
3. Dansk Skole-Stat 1933
4. <http://www.lokalhistorien.dk> - Hjemmeside af Palle Bruun Olsen
5. Ole-Chr. M. Plum: Med caroline fra Hørve til Værsløv. Dansk Jernbane-Klub 1995 ISBN 87-87050-35-8
6. Oplysninger uploadet til Gencircles af Morten M. Hansen.
<http://www.gencircles.com/users/mortenmh/1/data/3436>
7. Omtale og uddrag af Niels Thorhauges dagbogsoptegnelser fra Vestbirk Højskole.
<http://www.sams-arkiv.dk/niels.thorhaug.html>
8. Indlæg af Jette Mejnertsen på DIS forum.
<http://www.dis-danmark.dk/forum/read.php?4,564787,565090#msg-565090>
9. Ifølge kirkebog for Engesvang sogn
10. Døbsattest for Niels Peder Jensen Frank